

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 36632
Nom: Periodisme de dades
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1334 - Grau en Periodisme	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1334 - Grau en Periodisme	Informació periodística i la seua tecnologia	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

CANO ORON LORENA

RESUM

L'assignatura de *Periodisme de Dades* pertany al mòdul de matèries obligatòries i té com a objectiu capacitar l'alumnat en l'accés, gestió, anàlisi i interpretació de bases de dades d'interés públic per a la seua aplicació en l'exercici periodístic. Al llarg del curs, es treballaran nocions fonamentals d'estadística, tècniques d'anàlisi crítica de dades i habilitats pràctiques per a l'elaboració de visualitzacions efectives mitjançant eines digitals especialitzades. L'enfocament formatiu prioritza l'ús del dada com a base per a l'elaboració de reportatges d'investigació, orientats a una ciutadania informada i conscient. L'objectiu final és que l'estudiantat siga capaç de comunicar amb rigor, claredat i transparència continguts complexos a través de narratives periodístiques accessibles.

Aquesta matèria s'alinea amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), especialment amb els ODS 4 (Educació de qualitat), ODS 16 (Pau, justícia i institucions sòlides) i ODS 17 (Aliances per a aconseguir els objectius), en promoure un periodisme basat en evidències, orientat al retiment de comptes, la transparència institucional i la participació democràtica informada.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Aquesta assignatura aprofundeix en el tractament i l'anàlisi de dades, així com en l'elaboració de peces periodístiques basades en aquestes. Es recomana que l'alumnat aplique els coneixements i competències adquirits en assignatures prèvies del pla d'estudis, com *Documentació comunicativa*, *Gèneres informatius*, *Periodisme multimèdia* i *Disseny gràfic i infografia*. Igualment, es recomana tindre un domini adequat de les llengües pròpies.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Capacitat i habilitat d'exposar raonadament idees, a partir dels fonaments de la retòrica i de l'argumentació, així com de les tècniques comunicatives aplicades a la persuasió.

Capacitat i habilitat per a comunicar en el llenguatge propi dels mitjans de comunicació tradicionals (premsa, fotografia, ràdio, televisió), de les seues modernes formes combinades (multimèdia) o dels nous suports digitals (internet), per mitjà de l'hipertextualitat.

Capacitat i habilitat per a expressar-se amb fluïdesa i eficàcia comunicativa en les llengües pròpies de manera oral i escrita, així com en una tercera llengua (preferentment l'anglès) sabent aprofitar els recursos lingüístics i literaris que siguen més adequats als distints mitjans de comunicació.

Capacitat i habilitat per al disseny dels aspectes formals i estètics en mitjans escrits, gràfics, audiovisuals i digitals, així com de l'ús de tècniques informàtiques per a la representació i transmissió de fets i dades per mitjà de sistemes infogràfics.

Capacitat i habilitat per a recuperar, organitzar, analitzar i processar informació i comunicació amb la finalitat de ser difosa, servida o tractada per a usos privats o col·lectius a través de diversos mitjans i suports o en la creació de produccions de qualsevol tipus.

Capacitat i habilitat per a utilitzar les tecnologies i tècniques informatives i comunicatives, en els distints mitjans o sistemes mediàtics combinats i interactius (multimèdia).

Capacitat per a buscar, seleccionar, llegir, interpretar i analitzar textos i documents tant escrits com audiovisuals (capacitat analítica, sintètica i crítica).

Capacitat per a experimentar i innovar per mitjà del coneixement i l'ús de mètodes i tècniques aplicats.

Comprensió de les dades i de les operacions matemàtiques efectuades amb alguns d'ells d'ús corrent en els mitjans de comunicació i capacitat i habilitat per a saber utilitzar dades i estadístiques de manera correcta i comprensible per a la divulgació majoritària.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants siguen capaços d'obtindre i seleccionar la informació i les fonts rellevants per a la solució de problemes i l'elaboració d'estratègies.

Que els estudiants siguen capaços de treballar en equip, de comunicar les pròpies idees i d'integrar-se en projectes comuns destinats a l'obtenció de resultats.

Que els estudiants tinguen capacitat d'adaptació als canvis tecnològics i sociolaborals.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Ús de bases de dades

1.1. Introducció al periodisme de dades

- 1.1.1. Antecedents del periodisme de dades. Periodisme de precisió
- 1.1.2. Periodisme de dades: definició i referents
- 1.1.3. Actualitat datificada

1.2. Periodisme de dades a les redaccions

- 1.2.1. El perfil professional
- 1.2.2. Equip de treball
- 1.2.3. Gèneres periodístics associats a les dades
- 1.2.4. Estàndards de qualitat

1.3. Fonts d'informació

- 1.3.1. Tipus de fonts d'informació
- 1.3.2. Criteris de fiabilitat de les dades
- 1.3.3. Tècniques avançades d'extracció de dades
- 1.3.4. Sol·licituds d'informació pública. Lleis de transparència
- 1.3.5. Intel·ligència artificial

2. Nocions bàsiques d'estadística

2.1. Definicions

2.2. Comparacions

2.3. Operacions bàsiques

2.4. Enquestes, estudis en mostres

2.5. Audiències

2.6. Errors a evitar

3. Anàlisi de dades

3.1. Tècniques d'anàlisi de dades assistides

3.2. Interpretació de les dades: a la recerca de la notícia

4. Visualització de dades (teoria i pràctica)

4.1. Tipus de gràfics i usos

4.2. Eines de visualització de dades

4.3. Composició

5. Desenvolupament d'un reportatge periodístic utilitzant aquesta modalitat

5.1. Formats de publicació de continguts

Aquest pla de continguts es plasmarà en els següents resultats d'aprenentatge:

-Identificar la capacitat i l'habilitat per a narrar els fets d'actualitat i per a utilitzar els sistemes i recursos informàtics.

-Ser capaços de localitzar bases de dades i, si és necessari, realitzar scraping o sol·licitar informació

pública.

-Dominar els conceptes fonamentals d'estadística descriptiva i d'anàlisi de dades per a dur a terme tasques descriptives sobre bases de dades.

-Traduir les dades a un llenguatge accessible, creant una narrativa adequada per a la seua comunicació, incloent-hi visualitzacions de dades que faciliten la comprensió de la informació presentada.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	20,00
Aula informàtica	40,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	30,00
Estudi i treball autònom	35,00
Preparació de classes	15,00
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

Les hores presencials de docència consistiran en dos tipus de sessions:

a) **les teòriques**, en les quals s'impartiran els fonaments de l'assignatura detallats en l'apartat de continguts. Així mateix, a més dels coneixements exposats en classe, obtinguts de les lectures obligatòries, la professora afegirà a l'aula virtual textos complementaris que seran altament recomanable llegir. Això últim té com a objectiu motivar el treball autònom de l'alumnat en la seua formació fora de l'horari presencial.

b) **les pràctiques**, en les quals s'introduiran els coneixements pràctics relacionats amb les diferents tasques i exercicis plantejats i se li permetrà a l'alumnat realitzar les activitats dissenyades per a afermar els coneixements fonamentals.

A partir de les tutories, que seran preferiblement en línia, la professora es compromet amb l'alumnat a continuar orientant la seua formació i resolent els dubtes que puguen aparéixer al llarg del període de l'assignatura.

Adicionalment i de manera esporàdica, sempre que la situació ho permeta, la professora pot organitzar sessions magistrals a càrrec d'experts. En aquestes situacions extraordinàries s'intentaran realitzar dins de l'horari establert.

AVALUACIÓ

El sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de Govern del dia 30 de maig de 2017. ACGUV 108/2017.

Primera convocatòria

AVALUACIÓ ORDINÀRIA: L'avaluació ordinària consisteix en una avaluació contínua que compta amb diverses modalitats d'avaluació:

- Es farà un treball grupal final de pràctiques (SE4), que comptarà un 50% de la nota final. Part del desenvolupament d'aquest treball es realitzarà en hores de classe. A més del treball, els alumnes hauran d'acompanyar una fitxa tècnica en la qual s'especifique quin paper ha tingut cada membre del grup en l'elaboració del treball.

- Es realitzaran diverses pràctiques individuals durant les sessions de pràctiques (SE3) que tindran un valor del 10% de la nota final.

- Es realitzarà un examen teòric (SE1) amb valor del 40% de la nota final. Estarà compost de dues parts, preguntes sobre qüestions teòriques de l'assignatura i una anàlisi crítica d'una notícia de periodisme de dades.

Es presenta la possibilitat de fer un treball voluntari amb el qual es pot pujar fins a un 0,5 en la nota final.

Serà imprescindible obtenir un 5 en cada una de les parts avaluades (tant teoria com pràctica) per aprovar l'assignatura.

AVALUACIÓ EXTRAORDINÀRIA: En la duració prevista per a realitzar l'examen final de l'assignatura, es realitzaran diferents proves que avaluaran els coneixements teòrics (40%) i els pràctics (60%) a partir de diferents modalitats d'exercicis.

Segona convocatòria

En el cas d'haver superat les pràctiques al llarg del curs, es realitzarà només la prova escrita (examen teòric) recollida en l'Avaluació Ordinària. En el cas de no haver realitzat les pràctiques o no haver obtingut en elles l'aprovat, es realitzarà l'Avaluació Extraordinària.

Serà imprescindible obtenir un 5 en cada una de les parts avaluades (tant teoria com pràctica) per aprovar l'assignatura.

Honestedat acadèmica

L'honestedat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'estudiantat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faça ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres), excepte si la seua utilització forma part dels continguts de l'assignatura i està autoritzada pel professorat que la imparteix.

En el cas de comprovar-se plagi en un treball d'avaluació d'un estudiant, aquest es podrà puntuar amb la qualificació numèrica de zero i suposar la suspensió de la convocatòria, amb independència del procediment disciplinari que es puga incoar i, si escau, de la sanció que siga procedent d'acord amb la legislació vigent.

També es consideraran faltes greus, i per tant poden suposar la suspensió immediata de la convocatòria, còpia o facilitar la còpia de treballs entre alumnat del grau; accedir irregularment o apropiar-se anticipadament del contingut d'una prova o examen; facilitar o procurar l'apropiació, alteració o destrucció posterior del contingut o dels resultats d'una activitat avaluable i la suplantació de la persona en exàmens. Quan es detecten les faltes greus assenyalades en aquest punt, l'o la docent haurà de comunicar-lo a la coordinació del Grau.

La presentació de treballs i/o exàmens amb faltes d'ortografies o ortotipogràfiques i/o errors de sintaxis, coherència o redacció serà penalitzat i pot arribar a suposar la suspensió de la prova.

BIBLIOGRAFIA

Referències bàsiques

Bounegru, L., Chambers, L., Gary, J (Eds.). (2020). *The Data Journalism Handbook II. Towards a Critical Data Practice*. European Journalism Centre and Google News Initiative. <https://datajournalism.com/read/handbook/two>

Cairo, A. (2016). *The Truthful Art: Data, charts, and maps for communication*. New Riders.

Dougherty, J., & Ilyankou, I. (2021). *Hands-on data visualization*. O'Reilly Media.

Jauset, J.A. (2007). *Estadística para periodistas, publicitarios y comunicadores* (1 ed.). UOC.

Martínez Pastor, J. I. (2019). *Los datos sin tapujos: cómo interpretar y difundir las estadísticas sociales*. Catarata.

VVAA. (2015). *Manual de periodismo de datos iberoamericano*. HIVOS, International Center for Journalists (ICFJ) y la Escuela de Periodismo de la Universidad Alberto Hurtado de Chile. <http://manual.periodismodedatos.org/index.php>

Referències complementàries

Córdoba-Cabús, A., García-Borrego, M., & López-Martín, Á. (2020). El periodismo de datos durante la crisis sanitaria del Covid-19 en la prensa española. *Revista Ibérica de Sistemas e Tecnologías de Informação*, (E35), 325-337.

Córdoba-Cabús, A., & López-Martín, Á. (2022). Anatomía de las visualizaciones en el periodismo de datos. Los casos de España y Estados Unidos: Los casos de España y Estados Unidos. *VISUAL REVIEW. International Visual Culture Review/Revista Internacional de Cultura Visual*, 9(Monográfico), 1-9.

Ferreras Rodríguez, E.M. (2016). El periodismo de Datos en España. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, 22(1), 255-272

Healy, K. (2018). *Data visualization: a practical introduction*. Princeton University Press.

Herrero de la Fuente, M., Saavedra Llamas, M. & Castillo, E. (2022). Periodismo de datos contra desinformación. Competencias, perfiles y formación requerida en el periodismo de datos. *Estudios sobre el mensaje periodístico*, (28), 827-840.

La-Rosa, L., Sandoval-Martín, T. (2016). La insuficiencia de la Ley de Transparencia para el ejercicio del Periodismo de datos en España. *Revista Latina de Comunicación Social*, 71, 1208-1229.

Llaneras, K. (2022). *Piensa claro: Ocho reglas para descifrar el mundo y tener éxito en la era de los datos*. Debate.

López-Hernández, M. Á., Muñoz-García, F. J., & Domínguez-Delgado, R. (2022). El trabajo en equipo como elemento imprescindible en el periodismo de datos. *Ibersid: revista de sistemas de información y documentación*, 16(2), 45-56.

Mancheño, A. A., Robles, F. A., & Avilés, J. A. G. (2022). Transparencia, conservación y paridad en los grandes proyectos de datos: el caso de los Data Journalism Awards (DJA) y Sigma Awards (2013-2020). *Mediatika. Cuadernos de Medios de Comunicación*, (19).